

Protokół

wieczernych obrad sejmowych z dnia 27. Marca 1866.

Posiedzenie sześćdziesiąte trzecie.

Obecni: Marszałek xiążę Leon Sapieha.

Sekretarze: Posłowie Geringer, Sawczyński i Ludwik hr. Wodzicki.

C. k. Komisarz rządowy: radca dworu Possinger.

Posłów obecnych na początku 115, potem 125, przy końcu 85.

Marszałek otwiera posiedzenie o godzinie 6 $\frac{1}{2}$ wieczorem.

Sekretarz poseł Sawczyński odczytuje protokół posiedzenia rannego.

Na porządku dziennym sprawozdanie nad wnioskiem Henryka hr. Wodzickiego, o podaniu prośby Sejmu do Najjaśniejszego Pana o ustanowienie Kanclerza dla królestwa Galicyi i Lodomerji wraz z wielkiem xięstwem Krakowskiem.

Członek Wydziału krajowego poseł Kraiński odczytuje sprawozdanie i prośbę w następującem brzmieniu:

„Najjaśniejszy Panie!

Pierwszy raz od lat wielu miał kraj nasz sposobność radzenia nad własnymi sprawami.

Przedłożenia Rządu Waszej C. K. Apostolskiej Mości, wnioski Reprezentantów kraju i liczne do Sejmu petycje odkrywały niedostatki i ciężkie rany krajowi w przeszłości zadane.

Nie obraz jednak tej smutnej przeszłości, mamy zamiar złożyć u stępn Najwyższego Tronu, ani chcemy zasmucać serca Waszej C. K. Apostolskiej Mości wypowiedaniem naszych przez poprzednie systemy sprowadzonych nieszczęść i dolegliwości, lecz o tyle o nich pamiętać jesteśmy zniewoleni, o ile naszym jest obowiązkiem starać się o zaradzenie złemu i ku lepszej dążyć przyszłości.

Przyszłość więc mając na oku, odwołujemy się do wzniosłych zasad, które Najjaśniejszy Panie w Manifeście wiekopomnym z 20. Września roku ubiegłego wyrzec raczyłeś, i mamy głębokie przekonanie, że myśl słowami Monarszeni wskazana, w dalszem rozwinięciu się i zastosowaniu, zakres działania i znaczenie Reprezentacyi kraju rozszerzy, i tym sposobem do ustalenia zachwianych stosunków społecznych i ugruntowania winnego dla prawa poszanowania doprowadzi.

Najważniejsze sprawy czekają załatwienia. Podźwignienie kraju z obecnego stanu zubożenia; zapobieżenie grożącemu z powodu niestosownego opodatkowania, dalszemu wyniszczeniu sił produkcyjnych; zakończenie sporów o grunta i służebnictwa, będących główną przyczyną niesnasek, rozstrajających harmonię społeczną; ustalenie praw własności i zniesienie szkodliwych pot własność ziemską krepujących; organizacya gmin i urzędów; urządzenie wychowania publicznego na podstawach narodowych i podniesienie oświaty ludu; oto są najważniejsze zadania, które chwila obecna przyszłości przekazuje.

Od ustaw stosunkom i potrzebom kraju odpowiednich i od tychże ustaw sumiennego i umiętęnego wykonania, zależy szczęśliwe tych ważnych zdań rozwiązanie.

Do takiego jednak rozwiązania przyjść możemy jedynie z pomocą krajowca, znającego stosunki krajowi naszemu właściwe, związanego z krajem wspólnością uczuć, życzeń i interesów, któryby w Radzie Korony, odpowiednie kraju naszego ważności, zajmował stanowisko, był tamże przedstawicielem i rzecznikiem jego interesów i potrzeb, i miał sobie powierzony naczelny kierunek spraw krajowych.

W głębokiem przekonaniu o niezbędnej dla dobra kraju takiego urzędu potrzebie, zanosi Sejm do stępn Tronu Waszej C. K. Apostolskiej Mości najpokorniejszą prośbę, abyś Najmiłościwyrj raczył ustanowić przy swoim boku Kanclerza, dla królestwa Galicyi i Lodomerji wraz z wielkiem xięstwem Krakowskiem.

Zanosząc tę prośbę, Sejm królestwa Galicyi i Lodomeryi z wielkiem xięstwem Krakowskiem składa u stóp Waszej C. K. Apostolskiej Mości zapewnienie głębokiej czci i niezłomnej wierności.“

Po odczytaniu prośby poseł Henryk hr. Wodzicki zabiera głos popierając wniosek.

Przeciw wnioskowi Wydziału a za przejściem do porządku dziennego mówi poseł x. Kuziemski, potem za wnioskiem Wydziału krajowego zabierają głos posłowie: Szemelowski, Skrzyński Ludwik i Krzeczunowicz, a poseł x. Pawlików przeciw wnioskowi.

Poczem dyskusyę zamknięto.

Sprawozdawca poleca przyjęcie wniosku Wydziału krajowego.

Ogólna rozprawa ukończona. Niektórzy posłowie wychodzą z posiedzenia. Zostaje posłów 85, którzy głosują.

Sprawozdawca czyta tytuł prośby, który jednomyślnie przyjęto. — Potem ustęp pierwszy przyjęty. Również ustępy 2gi, 3ci, 4ty, 5ty, 6ty, 7my i 8my bez dyskusyi jednomyślnie przyjęte.

Uchwała II. o wysłaniu deputacyi do Najjaśniejszego Pana, mającej się składać z czterech członków sejmowych pod przewodnictwem Marszałka krajowego, — i uchwała III., o wyjednanie Najwyższego zezwolenia na wysłanie deputacyi tej do Najwyższego Dworu — przyjęte.

Poczem cały wniosek Wydziału krajowego, względem prośby do Najjaśniejszego Pana o ustanowienie Kanclerza dla królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z wielkiem xięstwem Krakowskiem, również i w trzeciem czytaniu jednomyślnie przyjęto.

Marszałek zarządza wybór deputacyi i proponuje, aby deputacyę wzmocnić jeszcze jednym członkiem, na co Izba jednomyślnie się zgadza.

Po odbytych wyborach Marszałek zamyka posiedzenie o godzinie 9¹/₄.

Następujące posiedzenie dnia 28. Marca o godzinie 10tej z rana. Na porządku dziennym wybór na zastępcę członka Wydziału krajowego i rozprawy dalsze nad budżetem krajowym.

L. Sapięha w. r.

L. Wodzicki w. r.

J. Geringer w. r.